

OBS: Denne transkripsjonen er laget av en automatisk teksttjeneste og kan derfor inneholde små feil.

00:00.000 --> 00:05.000

Hei og velkommen til podkasten Læringsmiljø i skole og barnehage.

00:05.000 --> 00:12.000

Mitt navn er Maria Gilje Strand og jeg jobber som kommunikasjonsradigiver på Læringsmiljøsentret.

00:12.000 --> 00:17.000

Denne podkasten er rettet mot deg som jobber i skole eller barnehage.

00:17.000 --> 00:24.000

Temaet vil variere fra gang til gang, men denne gangen retter vi oss primært til å spille med deg.

00:24.000 --> 00:30.000

Når vi skal snakke om systematisk arbeid mot mobbing i skolen.

00:30.000 --> 00:36.000

Hvorfor oppstår mobbing og hvordan bør egentlig skolene jobbe best mulig for å føre bygge mobbing,

00:36.000 --> 00:42.000

men også for å ta vare på alle involverte dersom det oppstår en mobbesak?

00:42.000 --> 00:48.000

Dagens gjeste er mine kolleger ved Læringsmiljøsentret, Johannes Løv.

00:48.000 --> 00:54.000

Og Guddorm Helgei. Velkommen. Takk for det. Tusen takk.

00:54.000 --> 01:00.000

Vi kan jo begynne med deg Johannes. Kan du fortelle hvem du er som fagperson?

01:00.000 --> 01:10.000

Jeg jobber først og fremst med mobbing hos oss, men også hvordan man kan bygge sosial kompetanse og hvordan vi kan forebygge mobbing.

01:10.000 --> 01:20.000

Så skrev jeg doktoroverhandlingene min om hvordan moralsk tenking påvirker adferden vår.

01:20.000 --> 01:26.000

Og det er jo veldig interessant når vi kommer til mobbing da.

01:26.000 --> 01:28.000

Guddorm?

01:28.000 --> 01:34.000

Ja, jeg jobber jo også med mobbing som felt. Bakgrunn som lærer og rektor.

01:34.000 --> 01:40.000

Primært så har jeg, og biste i ulike satsinger på Læringsmiljøsentret.

01:40.000 --> 01:48.000

Bryder jeg læringsmål og prosjekt og lignende. Og er ofte ute på skole og jobber konkret også i saker.

01:48.000 --> 01:56.000

Men vi må jo begynne med å snakke om mobbing. Hva er det egentlig, Johannes?

01:56.000 --> 02:08.000

Mobbing er på mange måter et relasjonelt angrep hvor noen blir gjort liten av noen andre.

02:08.000 --> 02:16.000

Så når det kommer til mobbing så pleier vi å si at det har tre kriterier med seg.

02:16.000 --> 02:26.000

Det ene er at det er negative handlinger, at det er gjort over tid, at det er repetisjon, og at det er vanskelig å forsvare seg mot det.

02:26.000 --> 02:32.000

Ikke fordi man nødvendigvis er liten, men fordi man blir gjort liten som en del av den prosessen mobbing er.

02:32.000 --> 02:43.000

Men er det mulig å si noe om hvem det er som mobber andre, og hvem det er som blir utsatt for dette?

02:43.000 --> 02:53.000

Nå har mobbeforskningen pågått i ca. 50 år, og i de første par 10-årene så brukte man ganske mye tid og energi på å finne ut nettopp det.

02:53.000 --> 03:00.000

Og det man har funnet ut er at det er veldig få kjennetegn ved dem som mobber eller dem som blir mobba.

03:00.000 --> 03:11.000

Hvis det er en ting som skiller seg ut, så er det at de som mobber er villige til å utsette andre på ting på sin vei oppover.

03:11.000 --> 03:14.000

Man er villig til å oppnå egne mål ved å trekke på andre.

03:14.000 --> 03:20.000

Og hva er det som gjør at de gjør det rett og slett? Hva gjør at de velger den strategien?

03:20.000 --> 03:29.000

Det kan jo være fordi vi alle synes det er viktig å godts å være i et sosialt sentrum, eller være sosialt trygge.

03:29.000 --> 03:38.000

Sånn at det vi egentlig snakker om, det er at når mobbing pågår, så er det fordi noen synes at de sosiale målene er viktige enn den moralske standarden.

03:38.000 --> 03:52.000

Gud, du er jo som sagt litt ute i skolen og forskjellige prosjekt som du nevnte. Hva er det som du ser? Hva er det du blir involvert i? Hva slags saker er det?

03:52.000 --> 03:56.000

Jeg tenker i saksarbeidet, det gjenspeiler godt det som Johannes innleder meg her.

03:56.000 --> 04:04.000

Fordi det vi vet noe om, det kan handle om ulike ting. Det kan handle om status, det kan handle om makt, og det kan også i en viss grad handle om tilhørighet.

04:04.000 --> 04:14.000

Dette felleskapet har vi lyst til å være en del av. Så er det sånn at noen liker å bestemme, og noen er faktisk villige til å bestemme selv om det blir uheldig konsekvens for andre.

04:14.000 --> 04:23.000

Det kan gjøre det litt vanskelig. Og dette her er ikke noe som er eksklusivt for å beholde skole heller. Dette tenker jeg at vi har i, dessverre også på arbeidsplasser, og for øvrig samfunn.

04:23.000 --> 04:26.000

Disse mekanismene kjenner vi igjen andre tider.

04:26.000 --> 04:41.000

Og vi vet jo at det begynner tidlig. Det begynner allerede i barnehagen. Kan du si noe om det, Johannes? Nå vet vi det, forskningen viser at det begynner tidlig. Også utvikler det seg gjerne. Kan du fortelle litt om det?

04:41.000 --> 04:58.000

Ja, altså de tingene vi snakker om her, det er jo knyttet mye til sosial læring. Og vi kan jo tenke oss at noen i barnehagen, en jente på tre og et halvt år, synes det er at hun vil veldig gjerne bestemme over venninna når de leker.

04:58.000 --> 05:08.000

Også gjør hun det, og så lykkes hun med det, og så gjør hun det en gang til, og på et eller annet tidspunkt så vil man jo ha etablert en eller annen form for adferd.

05:08.000 --> 05:31.000

Sånn at hvis vi voksne ikke er tett på og hjelper barna med å bli gode sosiale samspillspartnere, eller gode venner, man kan jo kalle det for mange forskjellige ting, så er det en mulighet for at man utvikler en sånn måte å være på som kan være kjip for andre.

05:31.000 --> 05:43.000

Og det siste jeg tror vi skal gjøre det er å tenke at de som gjør sant gjør det fordi de er slemme eller onde eller står opp på morgenen og tenker i dag skal jeg gå på barnehagen eller i skolen og være en dritttek.

05:43.000 --> 05:51.000

Men man gjør noe fordi man har lært over tid at det er ting man kan gjøre som gir den gevinsten man ønsker.

05:51.000 --> 05:55.000

Men er det en sånn adferd som kan avlæres?

05:55.000 --> 06:03.000

Dette kan oppdages av de voksne tidlig og jobbes med. Nettopp det som Johannes inne på, dette med den potensielle gevinsten i det.

06:03.000 --> 06:10.000

Hvis vi er gode nok til å følge med, så kan vi støtte de og finne andre strategier å bruke i stedet for å dominere på denne måten.

06:10.000 --> 06:16.000

Og så må det jo si oss at det handler jo også om gruppen. Det handler jo om at det er mange ulike parter i en sånn type sjøutvikling.

06:16.000 --> 06:26.000

De som vi kan kalle for tilskuere, eller de som ikke er nødvendigvis involveret direkte, er også viktige for å bygge en sånn kultur. For kultur er en del av bildet her.

06:26.000 --> 06:34.000

Men du nevner jo det med å følge med. Det er vel kanskje også en veldig stor utfordring for deg som jobber med barn og unge, det med å følge med.

06:34.000 --> 06:42.000

Hva blick, hva briller har man på, hva kunnskap sitter man på? Det er kanskje vanskelig å vite hva man skal se etter, eller?

06:42.000 --> 06:50.000

Åpenbart. Men likevel er det ikke nødvendigvis så vanskelig å vite hva man skal se etter, for det finnes mye kunnskap om det.

06:50.000 --> 07:03.000

Sånn at det her er jo knyttet til en viss grad til kompetanse, at man vet hvordan antisociale samhandling ser ut, eller hvordan mobbing kan se ut.

07:03.000 --> 07:13.000

For ofte er det jo ikke fysiske angrep nødvendigvis, det kan være små hint, det kan være små subtile greier som hver især kanskje ikke er så voldsomt,

07:13.000 --> 07:26.000

men summen av det, fordi det repeteres, kan bli ganske voldsomt. Også er det ofte sånn også, tror jeg, at de som klarer å holde på med sånt over tid,

07:26.000 --> 07:33.000

de klarer det fordi de har en viss sosial intelligens som gjør at de klarer å switche mellom å være hyggelig og grei,

07:33.000 --> 07:43.000

i en eller annen måte å bruke mobbing og andre sånne typer strategier i en annen setting, sånn at det er ikke alltid så lett å få grep på det.

07:43.000 --> 07:51.000

Og kanskje har vi også litt sånn bilder i hodet av folk som gjør stygge ting, at de...

07:51.000 --> 07:57.000

Det er ikke sikkert vi kjenner dem igjen hvis det er den flinkeste eller hyggeligste eleven som gjør det.

07:57.000 --> 08:11.000

Kanskje vi tenker på mobbing, eller generelt sett at folk tenker litt på mobbing som litt sånn stereotypisk, at det er liksom den der knytneven eller den der fysiske mobbingen,

08:11.000 --> 08:14.000

men det kan jo være litt mer subtilt som du er inne på.

08:14.000 --> 08:15.000

Nemlig.

08:15.000 --> 08:23.000

Men vi må jo snakke litt om dette... Vi kommer ikke under elevundersøkelsen. Det var jo dystre tall.

08:23.000 --> 08:24.000

Ja.

08:24.000 --> 08:38.000

Det går jo opp, mobbing går opp, og blant annet digital mobbing blant de yngre barna i skolen. Kan du forklare dette her, Johannes?

08:38.000 --> 08:46.000

Det er vanskelig å si veldig klart hvorfor det er en økning nå. Det finnes jo mange rimelige teorier om det.

08:46.000 --> 08:56.000

Det kan jo være på grunn av pandemien, eller det kan være fordi man i lengre tid har vært opptatt av å få til det faglige, kanskje.

08:56.000 --> 09:03.000

Man ikke har klart å følge opp læringsmiljøet som gruppe. Det kan være mange årsaker.

09:03.000 --> 09:13.000

Men jeg har lyst til at vi ikke skal henge oss så mye opp i at mobbetalene har steget med to prosentpoeng for stort sett alle klassetrinn,

09:13.000 --> 09:23.000

men heller si noe om at den har ligget ganske mye for høyt i mange år, og at det kanskje er det viktigste

perspektivet.

09:23.000 --> 09:29.000

Men ser du det sammen når du er ute på skolen? Er det en sammenheng? Er det flere mobbesaker? Har du inntrykk av det?

09:29.000 --> 09:35.000

Jeg kan ikke si nå at jeg tenker at det er flere mobbesaker, men det er kanskje flere mobbesaker med en større kompleksitet,

09:35.000 --> 09:44.000

fordi det foregår digitalt, det foregår på skole, og vi har jo heldigvis et lovverk som skal beskytte barn, og oppleve dette her,

09:44.000 --> 09:51.000

som har blitt tydeligere, sånn at jeg tenker at for mange skoler så har det medført at heldigvis at flere kanskje også blir registrert.

09:51.000 --> 09:57.000

Og det sier ikke at vi skal ha flere saker, men at vi skal oppdage de som er der. Sånn at jeg tror det er mer der vi beveger oss imot.

09:57.000 --> 10:04.000

Også tenker jeg ofte at vi, jeg er jo litt av en forlengelse, det som du sier Johan, vi snakker mye om tall og to prosent og så videre,

10:04.000 --> 10:11.000

men jeg møtte en klok person en gang som sa at vi har et mobbetall, men for de som blir utsatt for mobbing så er det hundre prosent.

10:11.000 --> 10:17.000

Det er egentlig det vi skal inn på. Også hva, da tenker jeg at det er et annet begrep som er viktig for oss, nøltolerans.

10:17.000 --> 10:23.000

Det er en ekstra del vanskelig situasjon å være i, for alle involverte.

10:23.000 --> 10:33.000

Men når du er ute på skolen får du en inntrykk av at lærere og de som jobber der, at de synes det er vanskelig å jobbe med mobbing?

10:33.000 --> 10:40.000

Det er klart det er det som noen tilriver seg en fordel på bekostning av andre, så er det vanskelig. Det er vanskelig for alle parter, det er vanskelig for voksne.

10:40.000 --> 10:45.000

Det er krevende, det krever kompetanse, både de, og så duver jeg litt innom dette med å følge med,

10:45.000 --> 10:53.000

og faktisk få fremhånd om det som har reelt skjedd. Det krever noe av oss.

10:53.000 --> 11:00.000

Men det blir mer krevende hvis vi har liten kompetanse på det. Jo mer kompetanse vi har, jo mer konkrete, jo bedre blir vi.

11:00.000 --> 11:06.000

Og se at det sammenheng med alt det andre man jobber med i skolen, med livsmeistering som tematikk og så videre.

11:06.000 --> 11:13.000

Dette er fundamentet for å lære, og det må være et godt fundament for hvordan vi oppdager og følger

opp, forebygger.

11:13.000 --> 11:20.000

Ja, ikke sant? Men da er det jo avdrevet spørsmål dere sikkert får ganske ofte når dere jobber med dette temaet,

11:20.000 --> 11:26.000

og du som forsker på mobbing, Johannes. Altså hva er løsningen? Jeg vet at det ikke finst en løsning,

11:26.000 --> 11:36.000

men man vil jo gjerne ha et svar, sånn, hva kan vi gjøre? Vi må på en måte få ned disse tallene, vi må få ned det ferdig som blir mobbet.

11:36.000 --> 11:40.000

Helst ingen. Kan du si noe om det?

11:40.000 --> 11:50.000

Litt som Guddom sa nå, at noen tilriver seg makt på bekostning av andre, og jeg tror uansett hvor mye vi setter inn av ressurser i skolen,

11:50.000 --> 11:55.000

så vil det oppstå når mennesker er samlet. I alle mulige sammenhenger.

11:55.000 --> 12:01.000

Men det vi kan gjøre noe med, det er hvor lang tid det tar før skolen oppdager det og kan sette inn tiltak.

12:01.000 --> 12:12.000

For at sånne uheldige episoder, som vi egentlig kan kalle hvis ikke det pågår spesielt lenge, så hvis skolen oppdager det tidlig,

12:12.000 --> 12:15.000

så kan man sette inn et tidlig tiltak mens problemet ikke er så stort.

12:15.000 --> 12:22.000

Men det vi ser en tegning av nå, det er at det er en ganske stor økning av saker som meldes til statsforvalterne.

12:22.000 --> 12:34.000

Vi hører fra forskjellige kanaler uten at det er noe felles nasjonalt registret for det, men at det er stadig flere saker som ender med skolebytte.

12:34.000 --> 12:42.000

Fordi det ikke er nok kompetanse til å løse de sakene med den kompleksiteten som finnes der.

12:42.000 --> 12:48.000

Sånn at jeg tror nøkkerne her, det er egentlig det du startet med i sted.

12:48.000 --> 12:54.000

Hvis vi klarer å bli dyktigere til å følge med og forstå hva er det som utspiller seg når mobbing skjer,

12:54.000 --> 13:05.000

hvis vi klarer å følge med og fange det opp tidlig, så er det så uendelig mye lettere å løse det enn hvis skolens inngang til det er en fortvilt mamma eller pappa

13:05.000 --> 13:09.000

stappfull av følelser som ringer og er fortvilt og sier nå må dere gjøre noe.

13:09.000 --> 13:19.000

For da er antagelig saken pågått så lenge og det er så vanskelig og så mange fronter at det er nesten, det kan være veldig veldig vanskelig å få det til.

13:19.000 --> 13:22.000

Så egentlig forebygging og tidlig tiltak?

13:22.000 --> 13:30.000

Ja, vi vet jo fra forskningen hvor altavgjørende det er, bare det at rektorer er tydelige på sine holdninger knyttet til dette her.

13:30.000 --> 13:36.000

At det viser, tenker på litt sånn som på begrepet nulltoleranse som vi bruker en del,

13:36.000 --> 13:43.000

jeg har en sånn syretest på det kan kanskje være hvis det er mor og far kan fortelle om skolen sin nulltoleranse,

13:43.000 --> 13:49.000

hvis de har forstått det, så gjør vi det godt på skolen, da formidler vi budskapet vårt godt ut, da forteller vi hva vi jobber mot,

13:49.000 --> 13:54.000

men vi kan også fortelle hva vi jobber for, hva er det vi fremmer, hvordan bygger vi kulturen hos oss,

13:54.000 --> 14:02.000

hvilket fokus har vi på vår skole på at mor og far og elever og foresatte skal vite hva, hvordan reaksjonen er hos oss,

14:02.000 --> 14:09.000

først og fremst for å forebygge og gjøre det trygt og godt, men det var masse masse god forebygging i å løse noe som er vanskelig.

14:09.000 --> 14:14.000

Så hvis den forelderen svare at jeg vet ikke hva skolen min gjør, da gjør ikke skolen nok?

14:14.000 --> 14:18.000

Da tenker jeg at vi har noe å gå på, absolutt.

14:18.000 --> 14:24.000

Men hva andre ting er det dere anbefaler når dere samarbeider med skolen om disse typer sakerne?

14:24.000 --> 14:34.000

Rent sånn i middelbart, vi nevnte det med å følge med, men det er klart at undersøkelser eller kartlegging blir avgjørende her.

14:34.000 --> 14:41.000

Både til hverdags for å se at miljøen er trygg, men også spesifikke kartlegginger hvis det viser seg at det er noen utfordringer i miljøet.

14:41.000 --> 14:47.000

Jeg tror vi må ta inn noe av oss, at elevgruppen vet noe vi ikke vet.

14:47.000 --> 14:49.000

Den kunnskapen må vi få tak i.

14:49.000 --> 14:56.000

Jeg tror det var sånn når vi gikk på skolen selv også, vi visste noe om omgivelsene og om de voksne som kanskje de voksne alltid fikk vite.

14:56.000 --> 15:00.000

Dette handler bare om å ta elevene sine subjektive opplevelser på å ha med på.

15:00.000 --> 15:01.000

De kan miljøet sitt.

15:01.000 --> 15:04.000

Men hvordan får vi den infoen fra elevene?

15:04.000 --> 15:11.000

Denne informasjonen får vi fra elevene gjennom å drive systematisk observasjon, gjennom å kartlegge.

15:11.000 --> 15:21.000

Både på læringsmulig- senter tenker vi at spekter er en veldig god kartlegging for å frimnete at de kan beskrive miljøet sitt totalt sett, og de kan beskrive hvordan det er for dem.

15:21.000 --> 15:22.000

For seg selv.

15:22.000 --> 15:27.000

Og det kobler på kompetanse om å observere samspill.

15:27.000 --> 15:29.000

Dere nevnte de små subtile tingene her i stedet.

15:29.000 --> 15:30.000

Ja, de er det mange av.

15:30.000 --> 15:38.000

For eksempel står det en gruppe i en halv sirkel og snakker som om når Johannes kommer gående mot så lukker dette sikkert en lukket sirkel.

15:38.000 --> 15:42.000

Det har ikke blitt sagt noe, det er ganske subtilt, men det er ekstremt effektivt.

15:42.000 --> 15:45.000

Hvis vi ser sånne ting, så vet vi mer.

15:45.000 --> 15:52.000

Og du er litt inne på dette her med, eller om du kan si noe, det om konsekvenser av mobbing, Johannes.

15:52.000 --> 15:55.000

Vi vet jo at det kan være alvorlig for den det gjelder.

15:55.000 --> 16:03.000

Kan du si litt om, både for den som eventuelt blir utsatt for mobbing, men de rundt, hva er konsekvenserne?

16:03.000 --> 16:15.000

Det kan jo være ganske så inngripende, og sånn uformelt så får vi jo mye informasjon fra de som holder på med psykiatrisk behandling,

16:15.000 --> 16:22.000

at det er veldig, veldig ofte og vanlig at de som er til behandling har opplevd mobbing.

16:22.000 --> 16:31.000

Og det kan være angst og depresjon, det kan være at man får et såpass negativt og fientlig blikk på andre,

16:31.000 --> 16:36.000

fordi man er vant til å bli behandlet dårlig, at man går utifra at andre kommer til å behandle deg dårlig.

16:36.000 --> 16:44.000

Og det kan gjøre at man kan bli en slitsom person å være sammen med, som kan lede til at man får lite venner både i ungdomstiden og voksen tid.

16:44.000 --> 16:52.000

Og når vi vet at det sitter 70 000 ensomme voksne mennesker i Norge, minst, så vil jeg anta at ganske mange av dem,

16:52.000 --> 16:58.000

de har hatt mange kiperelasjonelle opplevelser opp gjennom.

16:58.000 --> 17:07.000

Og så tror jeg det er viktig å tenke gjennom også at den som mobber også er i en veldig risikabel situasjon.

17:07.000 --> 17:14.000

For de som mobber, de er ofte populære, men dårlig likt.

17:14.000 --> 17:23.000

Så i det de detroniseres, i det noen sier at nå godtar vi ikke at dette pågår lenger,

17:23.000 --> 17:27.000

så rykker ikke ned til andre plass, men de faller helt ned på bunnen.

17:27.000 --> 17:33.000

Og senest hadde jeg en samtale med en her for i forrige uke, som kunne fortelle om en elev som hadde mobbet,

17:33.000 --> 17:39.000

hvor de fem jentene rundt ventet seg mot, og nå måtte den som tidligere hadde mobbet bytte skolen.

17:39.000 --> 17:47.000

Og det skjer ganske ofte, og det er fordi at det har fått lov til å pågå over så lang tid,

17:47.000 --> 17:55.000

at det blir nesten uopprettelig når man endelig finner ut av det og tar tak.

17:55.000 --> 17:59.000

Men det er noe jeg må skifte skole. Da har det gått veldig langt.

17:59.000 --> 18:04.000

Da finnes det vel ingen andre utveier? Eller?

18:04.000 --> 18:07.000

Det finnes kanskje ingen utveier, men det som kanskje er like interessant,

18:07.000 --> 18:11.000

hva har vi gjort, hva har vi prøvd ut før det snakket om skolebytte i det hele tatt?

18:11.000 --> 18:17.000

For vi har jo kanskje noen ganger en tendens til at skolebyttediskusjonen kommer veldig tidlig på bordet.

18:17.000 --> 18:23.000

Hva har vi prøvd etter vi vet hva som har skjedd? Hva har vi prøvd av forskningsbaserte tiltak?

18:23.000 --> 18:28.000

Hva har vi gjort for å... Du sa det for ikke så lenge siden, Johannes, vi hadde et innlegg sammen,

18:28.000 --> 18:33.000

så sa du at syretesten på om en skolejobb er godt kan være, og hvordan man behandler den som utsetter andre for mobbing.

18:33.000 --> 18:38.000

Kanskje det er her at vi har systematisk arbeidstiltak knyttet til dette her.

18:38.000 --> 18:44.000

For å unngå skolebytte blir en debatt. Men helt klart, det kan skje, og det kan være nødvendig,

18:44.000 --> 18:47.000

men først og fremst skal vi ha gode jobber i forhånd til det.

18:47.000 --> 18:48.000

Ja, Johannes.

18:48.000 --> 18:54.000

Ja, og som du nevnte i Stagetår med det å legge ekstra trykk på undersøkelse,

18:54.000 --> 19:02.000

så tror jeg at alt for mange tiltak blir satt i gang før man har et godt nok bilde av hva som faktisk er situasjonen.

19:02.000 --> 19:09.000

Også setter man inn et tiltak som ikke virker, eller bare virker delvis, og når man har gjort det noen ganger,

19:09.000 --> 19:13.000

så vil man på et eller annet tidspunkt kunne sitte med en sak som er resistent mot løsning.

19:13.000 --> 19:16.000

Fordi man har prøvd så mange mislykede forsøk.

19:16.000 --> 19:25.000

Så ofte er det jo sånn at når vi blir spurt om hva skal man gjøre, så må vi gi det litt sånn trauste, kjedelige svar

19:25.000 --> 19:30.000

om at det er systematisk arbeid som er det viktige.

19:30.000 --> 19:36.000

Men det blir ofte punkt 1, uansett hvordan vi vrir og vender på dette.

19:36.000 --> 19:45.000

Ja, og så er det vel ikke sånn at å bytte skole nødvendigvis løser alt for den som må bytte skole.

19:45.000 --> 19:47.000

Det løser kanskje noe her og da, men...

19:47.000 --> 19:55.000

Ja, så ofte får vi jo egentlig... Så ser det jo veldig ofte ut til å gå ganske så bra.

19:55.000 --> 20:01.000

Og det er jo sånn sett tilbake til det du spurte om helt innledningsvis, Maria.

20:01.000 --> 20:05.000

Er det noen spesielle trekk ved de som blir mobba eller utsett av andre for mobbing?

20:05.000 --> 20:09.000

Også er det jo egentlig ikke så mange typiske trekk.

20:09.000 --> 20:16.000

Og det viser jo også at når en elev, enten om han har blitt mobba eller utsatt andre for mobbing, kommer inn i en annen klasse eller en annen skole,

20:16.000 --> 20:26.000

så vil ofte det miljøet som er der føre til at man ikke er i en sånn sårbare situasjon som man var tidligere.

20:26.000 --> 20:33.000

Sånn at vi kan ofte si at miljøet er minst like viktig som personen når vi skal forstå dette her.

20:33.000 --> 20:39.000

Så det er jo en av grunnene til også at skolebygd kan være en god løsning, men...

20:39.000 --> 20:45.000

Det er jo på en sett og vis en liten forlitte erklæring at man ikke klarer å løse en sånn sak på skolen.

20:45.000 --> 20:54.000

Men du, innenpå det med læringsmiljøet, kan du ikke si noe om betydningen for mobbing, forebygge mobbing rett og slett?

20:54.000 --> 21:00.000

Nei, klart det er jo helt avgjørende. Vi vet jo også at i et sånt forebyggingsperspektiv,

21:00.000 --> 21:05.000

så er det hva vi voksenrollen, altså klasseledelsen, måten vi leder aktivitetene på.

21:05.000 --> 21:10.000

Men dette handler jo også om i hvilken grad elevene selv involverer til det forebyggende arbeidet.

21:10.000 --> 21:15.000

Hvis vi ser på egen skole, hvordan er elevene involveret til det forebyggende arbeidet hos oss?

21:15.000 --> 21:19.000

Hvordan får elevene i forkant av at nå blir det vanskelig å bidra for at det blir trygt og godt?

21:19.000 --> 21:22.000

Og ikke minst mor og far. Hvordan er de med i dette arbeidet?

21:22.000 --> 21:25.000

For læringsmiljøet er fundamentet for å lære.

21:25.000 --> 21:28.000

Læringsmiljøet, det består av to ord. Det er læring og miljø.

21:28.000 --> 21:30.000

Og vi må ha begge faktorene med oss.

21:30.000 --> 21:32.000

Ja, og det er viktig.

21:32.000 --> 21:36.000

Men vi må innom kapittel 9 av aktivitetsplikten.

21:36.000 --> 21:42.000

Først kan dere bare fortelle, jeg rekner jo med at de som hører på kan en del om dette,

21:42.000 --> 21:46.000

men bare i tilfelle noen som hører på ikke kan, kan dere forklare litt hva den går ut på?

21:46.000 --> 21:52.000

Nei, også aktivitetsplikten er jo den plikten som vi som jobber i skole har når de lytter oss.

21:52.000 --> 21:56.000

Og den er delt i noen ulike punkter. Vi har jo vært inne i et par av dem.

21:56.000 --> 22:01.000

Hva gjør vi oss for å følge med? Hvordan ser følge med arbeidet vårt ut?

22:01.000 --> 22:05.000

Så er det å gripe inn. Og det handler om nulltolerans.

22:05.000 --> 22:08.000

Men det er også en kunnskap om hva vi skal gripe inn på.

22:08.000 --> 22:12.000

Så har vi dette som går på å varsle dette med oss og gi beskjed.

22:12.000 --> 22:17.000

For hvis vi tre ser et barn som blir utsatt for noe hver for oss, så har vi sett tre episoder.

22:17.000 --> 22:22.000

Hvis vi begynner å snakke sammen, så kan det vi heller bli oppmerksom på om det er et mønster.

22:22.000 --> 22:27.000

Det neste går jo på dette som vi har dekket ganske omfattende allerede. Dette som går på å undersøke kartlegging.

22:27.000 --> 22:33.000

Hvilke kartleggingsverktøy har vi hos oss? Hvordan bruker vi det? Hvordan får vi elevene sin stemme frem?

22:33.000 --> 22:37.000

Hvordan har vi det profesjonelle blikket for å vurdere samspillet?

22:37.000 --> 22:41.000

Om det er noe kjult eller om det er noe relasjonelt som er utfordret i miljøet.

22:41.000 --> 22:47.000

Og så er det jo dette med at når vi har gjort dette grunnene nok som Johannes vinner, så treffer vi med tiltak.

22:47.000 --> 22:52.000

Det blir den fremtid delen. Penselinkuren i ti dager, den virker ikke hvis du bare tar p- eller fem dager.

22:52.000 --> 22:56.000

Du må ta alle ti. Dette her er forlengelsen av det.

22:56.000 --> 23:01.000

Tiltakene må være tuftet på det som går forut av kartlegging, sånn at vi er sikre på å treffe.

23:01.000 --> 23:03.000

Ja, ikke sant. Johannes støding og replikering.

23:03.000 --> 23:10.000

Ja, og så er det jo viktig da å holde tak i det så lenge til elevene har det trygt og godt.

23:10.000 --> 23:15.000

For det er fort gjort når man har undersøkt, det har vært kanskje intens for skolen,

23:15.000 --> 23:22.000

og så har man stoppet det, og så sier man seg fornøyd, og så slipper man saken, og så får det lov til å blusse opp igjen.

23:22.000 --> 23:28.000

Eller utryggheten blir ikke helt dekket, sånn at det som holder lenge nok tak i saken, er å følge opp.

23:28.000 --> 23:37.000

Og hvis vi tenker at læringsmiljøet får en eller annen form for skade eller skade av at noen får lov til å holde på med mobbing,

23:37.000 --> 23:42.000

så skal vi være ganske trygge på at det samme læringsmiljøet trenger litt tid for å komme seg,

23:42.000 --> 23:46.000

og at vi trenger å jobbe skikkelig med det i læringsmiljøet for at det skal bli bra igjen.

23:46.000 --> 23:54.000

Og så er det jo det i forlengelsen, det er jo aktivitetsplikten, den forteller jo noen delplikter som vi kan kalle det,

23:54.000 --> 24:00.000

men det er jo viktig at vi fokuserer på at dette her er tiltak som skal gjøres, ikke bare på individnivå,

24:00.000 --> 24:06.000

for det er nok en tendens så langt i norsk skole, at vi har flest tiltak på individnivå,

24:06.000 --> 24:11.000

men hvilke tiltak har vi på gruppenivå, hvilke tiltak har vi på systemnivå, sånn at vi får jobbet med kulturen,

24:11.000 --> 24:14.000

og at vi får jobbet med den skoleske tilnamingen.

24:14.000 --> 24:23.000

Og det er ikke minst, vi ser ofte at uten en barnets beste vurdering, så blir dette veldig utfordrende.

24:23.000 --> 24:28.000

Barnets beste skal også vurderes her, og det er noe som vi faglig sett nok må trene mer på.

24:28.000 --> 24:29.000

Ikke sant, Johannes?

24:29.000 --> 24:38.000

Ja, og så tror jeg det vil være nyttig og viktig for alle å tenke at dette handler ikke bare om mobbing,

24:38.000 --> 24:43.000

men det er mange årsaker som kan ligge til grunn for at en elev ikke har det trygt og godt.

24:43.000 --> 24:46.000

Sånn at det store spørsmålet er ikke nødvendigvis er det mobbing eller ikke,

24:46.000 --> 24:50.000

men det store spørsmålet er har eleven det trygt og godt eller ikke,

24:50.000 --> 24:55.000

og hvis ikke så må vi finne ut hva er årsaken til det, og det kan være mange forskjellige ting.

24:55.000 --> 25:02.000

Ensomhet eller ekskludering kan være en ting, og det trenger ikke nødvendigvis å være mobbing,

25:02.000 --> 25:04.000

det kan være det, men det trenger ikke å være det.

25:04.000 --> 25:09.000

Grunnen til at jeg sier det er fordi ulike årsaker til at en elev ikke har det trygt og godt,

25:09.000 --> 25:12.000

krever ulike løsninger, det må man finne ut da.

25:12.000 --> 25:19.000

Vi har vært bort i litt for mange saker hvor man har sagt seg fornøyd med kartlegginger,

25:19.000 --> 25:23.000

fordi man har avdekket at det ikke er mobbing, og så glemmer man å spørre neste spørsmål,

25:23.000 --> 25:27.000

men hvorfor er det da slik at eleven ikke har det trygt og godt?

25:27.000 --> 25:35.000

Nå snakker vi primært om den delen av pliktene våre når det oppstår en sak.

25:35.000 --> 25:40.000

Vi har jo også en viss dokumentasjonsplikt for å vise det forebyggende vi gjør også,

25:40.000 --> 25:44.000

men dette i forhold til saken, av og til er enkel ting en god løsning,

25:44.000 --> 25:48.000

og det å gå inn i dette arbeidet, der som det skulle være som du nevner i hans,

25:48.000 --> 25:51.000

en mor eller en far som tar kontakt og er i en fortvilt situasjon,

25:51.000 --> 25:56.000

så kan veldig mye godt arbeid være gjort gjennom at vi sier tusen takk for at du så fra.

25:56.000 --> 25:59.000

Og så har vi da ikke bare å si at vi har tusen takk, men at vi kan svare med,

25:59.000 --> 26:01.000

hva har vi tenkt å gjøre nå?

26:01.000 --> 26:04.000

Det er det som skaper begravet grunn for et godt samarbeid,

26:04.000 --> 26:06.000

og ikke disse rustende sakene der.

26:06.000 --> 26:10.000

Skolehjem-samarbeidet blir veldig utfordret, for takk for at du så fra,

26:10.000 --> 26:15.000

og nå har vi en plan og vi tar kontakt, og det er veldig, veldig mye god medisin i det.

26:15.000 --> 26:17.000

Det er slett informasjon.

26:17.000 --> 26:21.000

Ja, klart, det er viktig med den informasjonen, men den viser også at vi har en oversikt,

26:21.000 --> 26:25.000

den viser også at vi har en forståelse, den viser at vi kan hvile trygt i at vi vet hva vi gjør.

26:25.000 --> 26:29.000

Men dere har jo vært inne på dette, men jeg er litt interessert i å vite,

26:29.000 --> 26:34.000

hvorfor det er så mange skoler som ikke fanger opp mobbingen som skjer?

26:34.000 --> 26:36.000

Hva ser dere på det, gutter?

26:36.000 --> 26:39.000

Takk for blikket.

26:39.000 --> 26:44.000

Nei, men å si, nå er jo det mange skoler som fanger opp og, la oss begynne med det.

26:44.000 --> 26:49.000

Men dette med å fange opp, hvis det er tøftet på at barn selv skal komme og fortelle det til oss,

26:49.000 --> 26:51.000

så blir det vanskelig.

26:51.000 --> 26:53.000

For vi vet at barn synes at det er skamfullt, det er vondt,

26:53.000 --> 26:55.000

og det er vanskelig å fortelle dette til voksne.

26:55.000 --> 26:57.000

Mange barn forteller ikke dette fordi de opplever det,

26:57.000 --> 27:00.000

fordi de ikke vil at mor og far skal bli lei seg.

27:00.000 --> 27:05.000

Sånn at de tar mange hensyn, og de føler seg kanskje at det er deres egen skyld.

27:05.000 --> 27:07.000

Det er det mange som kjenner på.

27:07.000 --> 27:10.000

Sånn at dette er en sånn selvstendig rapportering kan vi ikke basere oss på.

27:10.000 --> 27:14.000

Vi må mer inn på dette oppservasjonsblikket.

27:14.000 --> 27:20.000

Denne dialogen som handler om at vi ikke spør alle om de hadde trygt og godt,

27:20.000 --> 27:23.000

men at vi faktisk er systematiske i det arbeidet også.

27:23.000 --> 27:27.000

Samtaler vi med barna og gir de siste årene, stiller vi de rette spørsmålene,

27:27.000 --> 27:30.000

så er de villige til å dele det de opplever.

27:30.000 --> 27:34.000

Du var litt inne på dette i stad med samarbeid i skolehjem.

27:34.000 --> 27:37.000

Foreldre har jo en rolle her også,

27:37.000 --> 27:45.000

men vet kanskje ikke alltid hva de skal gjøre hvis de opplever at sitt barn enten må molle andre eller bli utsatt for det.

27:45.000 --> 27:50.000

Nei, og i forhold til engelsen av det forrige spørsmålet ditt, hva kan skole gjøre?

27:50.000 --> 27:57.000

Jeg tenker at vi som skoler kan være gode og være tydelige på hva mor og far kan forvente av oss hvis det skjer.

27:57.000 --> 28:01.000

Vi kan også være tydelige på at vi kan få det å få det speilet.

28:01.000 --> 28:03.000

Hvilke utfordringer kan barn møte?

28:03.000 --> 28:05.000

Og hva kan de som foreldre bidra med?

28:05.000 --> 28:07.000

For det hører vi veldig mange.

28:07.000 --> 28:13.000

Det handler jo også om et overordnet prinsipp om hvordan mor og far er forasatt innoverd i arbeidet på et tidlig tidspunkt.

28:13.000 --> 28:15.000

Ikke bare når vi kommer til en sak.

28:15.000 --> 28:21.000

Og så kanskje at jeg får innfør om hva rett og slett mobbing er, og hvor løst det kan forspille seg.

28:21.000 --> 28:25.000

For det tror jeg folk der ute kanskje vet litt om.

28:25.000 --> 28:29.000

De har hørt om det, men det er nok noen av de foreldre som...

28:29.000 --> 28:33.000

Å få noe informasjon om det, men kanskje også likeverdifulle,

28:33.000 --> 28:37.000

det å diskutere det sammen med andre foreldre som har barn i samme situasjon.

28:37.000 --> 28:41.000

At vi legger til rette på dette her i de arenene vi har der.

28:41.000 --> 28:47.000

Det å diskutere og ikke nødvendigvis lage felles kjørerregler for ting, det er det mange som snakker om.

28:47.000 --> 28:53.000

Det er også en mulighet, men det å få et innblikk i den øvrige foreldregruppen sin refleksjon,

28:53.000 --> 28:55.000

å være sammen med dem om det.

28:55.000 --> 28:59.000

Der har skolen en anledning til å legge til rette for veldig gode arener,

28:59.000 --> 29:03.000

både å øke kunnskap og dialog, og ikke minst kjenskapen til hverandre.

29:03.000 --> 29:09.000

Hva kan foreldre gjøre da, Johannes, hvis de er usikre om sitt barn involvert i mobbing på et vis?

29:09.000 --> 29:19.000

Først og fremst skal vi akseptere muligheten for at ens eget barn både kan være en som kan mobbe,

29:19.000 --> 29:23.000

og en som kan se mobbing uten å gjøre noe, og en som kan bli mobbet selv.

29:23.000 --> 29:31.000

Nettopp fordi det er veldig vanskelig å finne noen typiske trek ved de som gjør det ene eller det andre.

29:31.000 --> 29:41.000

Hvis vi i utgangspunktet tenker at sånn kan det være, så tror jeg det er lettere å gå inn i en potensiell sak,

29:41.000 --> 29:48.000

eller være flinkere til å spille inn hva det er å snakke med barnet,

29:48.000 --> 29:52.000

hvordan de har vært på skolen i dag, og spurt om hvordan det går i ulike relasjoner,

29:52.000 --> 29:55.000

hva er det som skjer hvis man synes det er noe som virker litt rart,

29:55.000 --> 30:02.000

hvis man tenker sånn, hmmm, sånn får man en hmmm, sånn at man snakker med barnet sitt om den usikkerheten

30:02.000 --> 30:06.000

som man merker når man får den rare lyden i munnen.

30:06.000 --> 30:13.000

Sånn at jeg tror det å snakke med barnet, undersøke hvordan det har vært på nett i dag,

30:13.000 --> 30:20.000

skjer det noe på chatte-loggene, er alle snille med hverandre, hvordan snakker dere sammen,

30:20.000 --> 30:27.000

hvis man hører noen rare betegnelser, litt på kanten formuleringer om andre elever,

30:27.000 --> 30:34.000

at man undersøker, det er nysgjerrig, høre med skolen, ha lav terskel for å spille inn,

30:34.000 --> 30:41.000

nå hørte vi sånn og sånn, er dette noe vi skal være bekymret for, eller var dette bare en enkelttilfelle?

30:41.000 --> 30:48.000

Men hvis du da har et barn som bare sier jeg vet ikke, eller ikke forteller så mye da?

30:48.000 --> 30:53.000

Ja, og så tenker vi at hvis alle foreldre er gode til å være på ballen,

30:53.000 --> 30:59.000

så vil det være nok elever som ikke sier vetse, men som forteller, som gjør at man kan spille det inn.

30:59.000 --> 31:04.000

Så det er vel ikke den ene eller den andre forelderen, eller for å sette sitt ansvar alene,

31:04.000 --> 31:10.000

men hvis alle tar ansvar, så er det mulig å fange opp ting så tidlig at vi kan gripe dem.

31:10.000 --> 31:12.000

Ja, Johannes, du hadde en replik?

31:12.000 --> 31:18.000

Nei, jeg bare tenkte det du sa Johannes, jeg liker godt den setningen, hvordan hadde du det på nettet i dag?

31:18.000 --> 31:25.000

At vi som, altså i foreldregruppen, at vi behandler alle de arenene, de er på likt.

31:25.000 --> 31:29.000

Hannes himmes fotballtrening, det kan utlese et lite avhør om hvordan det var på trening i dag,

31:29.000 --> 31:34.000

og skåret du og vant dere og så videre, men det er veldig få av oss som spør hvordan hadde du det på nettet i dag.

31:34.000 --> 31:39.000

Den kan være veldig, veldig klok. Og hvis vi skal dreide litt lenger og gå på hva foreldre kan si og gjøre,

31:39.000 --> 31:43.000

så kan du til og med spørre om du kjenner noen som ikke har hatt det så greit på nettet i det siste.

31:43.000 --> 31:48.000

Da involverer vi oss i andre enn bare vårt eget barn også, for nettet er et sted.

31:48.000 --> 31:56.000

Og jeg tror at som foreldre så har vi en enorm mulighet til å snakke om kanskje noe som begynner å nærme seg en ny definisjon av vennskap.

31:56.000 --> 31:59.000

For barna våre, de har venner på nettet de aldri har møtt.

31:59.000 --> 32:02.000

Dette er et vennskapstolkning som vi ikke er venn om.

32:02.000 --> 32:06.000

Jeg tror vi bare det å snakke om vennskap og snakke om hva som kan utfordre et vennskap,

32:06.000 --> 32:09.000

og vi som voksne som foreldre har en enorm mulighet til å gå inn i.

32:09.000 --> 32:12.000

Her er det paradigmeskift i forhold til begrepsbruk også.

32:12.000 --> 32:17.000

Men det er vel kanskje ikke så lett for skolen å stille deg sammen med spørsmålene, eller?

32:17.000 --> 32:22.000

Nei, men kanskje hvis skolen er god til å snakke om venner og klassevenner,

32:22.000 --> 32:27.000

og snakker om læringsmiljø og alle man er sammen med,

32:27.000 --> 32:33.000

det er som noen man skal være positiv sammen med og akseptere og respektere.

32:33.000 --> 32:39.000

For man blir ikke bestevenn med alle der. Det skal ikke ligge en forpliktelse for det på noen.

32:39.000 --> 32:44.000

Men man skal respektere andre, så det å bruke begrep som klassevenner kan spille inn det.

32:44.000 --> 32:50.000

Det kan vi bruke som en god anledning til å snakke positivt om forskjellige sider av det.

32:50.000 --> 32:55.000

Og da har vi fort oppbygget situasjoner med bursdagsfeiringer,

32:55.000 --> 32:58.000

og hvem inviterer man og hvem inviterer man ikke,

32:58.000 --> 33:02.000

og hvor mye skal barna bestemme, og hvor mye skal foreldrene være på ballen,

33:02.000 --> 33:06.000

og gjøre det som man vet er det beste for alle.

33:06.000 --> 33:12.000

Sånn at de kjører reglene der, at man klarer å få til det godt i foreldregruppa og sammen med skolen,

33:12.000 --> 33:15.000

det tenker jeg er uthyrviktig.

33:15.000 --> 33:21.000

Ja, bare for å følge opp, da. Når vi er på skolen, så er vi venner, fordi vi er på samme sted samtidig.

33:21.000 --> 33:25.000

Det betyr ikke at alle har den samme gode relasjonen, som du er inne på.

33:25.000 --> 33:29.000

Det er et element av respekt der også, og det tror jeg vi voksne er interesserte i.

33:29.000 --> 33:32.000

Vi skal respektere de som er rundt oss.

33:32.000 --> 33:37.000

Vi må runde av, selv om jeg vil gjerne snakke lenge om dette temaet, for det er interessant.

33:37.000 --> 33:39.000

Veldig interessant.

33:39.000 --> 33:45.000

Har dere et avrundingsmessig tips, råd?

33:45.000 --> 33:49.000

Hva tenker dere de som hører på denne podkasten kan sitte igjen med?

33:49.000 --> 33:55.000

Hva, for eksempel, lærer dere kan gjøre for å jobbe mot mobbing?

33:55.000 --> 34:05.000

Jeg tror det å være gode på å oppsøke kunnskap og tilegne seg kompetanse i å forstå hva mobbing er,

34:05.000 --> 34:15.000

hvordan ser det ut, hvordan kan jeg se det, hvordan kan jeg skille ikke bra adferd fra bra adferd, litt plumpt sagt.

34:15.000 --> 34:22.000

Men det å få den kunnskapen, det tror jeg vil være kanskje det beste tiltaket mot mobbing.

34:22.000 --> 34:24.000

Guttav.

34:24.000 --> 34:26.000

Ja, definitivt.

34:26.000 --> 34:30.000

Og så tenker jeg også at utover det du var inne om i sted, Johannes,

34:30.000 --> 34:34.000

det her med at mobbing er en særskild form for krenkelsen spesielt alvorlig,

34:34.000 --> 34:37.000

men dette handler også om at det skal være trygt og godt.

34:37.000 --> 34:41.000

Jeg liker den tilnamningen til det, for har vi kunnskapen om hva mobbing er,

34:41.000 --> 34:46.000

så tar vi nok opp betydningen av at hvis noen av andre årsaker ikke er trygt og godt,

34:46.000 --> 34:49.000

så skal det være litt vanskeligere sted å være.

34:49.000 --> 34:53.000

Ja, med det så tenker jeg vi å runde av.

34:53.000 --> 34:59.000

Jeg vil bare si også at vi har jo en del ressurs og informasjon på nettsidene våre,

34:59.000 --> 35:07.000

og på sosiale medier, så de som ønsker å lese eller lære mer om dette temaet kan gå inn på nettsiden.

35:07.000 --> 35:10.000

Vi kommer også til å legge en link til denne podcasten.

35:10.000 --> 35:14.000

Så da vil jeg bare si takk til dere at dere ville komme i studio i dag.

35:14.000 --> 35:15.000

Selv takk.

35:15.000 --> 35:16.000

Tusen takk, bare hyggelig.

35:16.000 --> 35:28.000

Og takk til deg som hørte på.